

SPV jaro V

Kontakt: zportych@zahradnickaskola.cz

Plán individuálního studia, pokyny k samostudiu a úkoly během výuky od 7. 4. do 15. 4. 2021.

3. A

Posledním tématem je Veřejná správa a samospráva. Pokuste se pročíst si následující text převzatý z wikipedie a učinit si představu o tom, co je veřejná správa, státní správa, samospráva, zájmová samospráva.

Veřejná správa

Veřejná správa je správní [činnost](#) související s poskytováním [veřejných služeb](#), řízením veřejných záležitostí na místní i centrální úrovni a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu. Kromě této správní činnosti (např. vydávání [správních aktů](#)) bývají za veřejnou správu označovány též [správní orgány](#), které ji vykonávají, tedy především [úřady](#). V [centralistickém](#) pojetí státu byl nositelem veřejné správy pouze [stát](#). V současné době je však veřejná správa rozdělena na [státní správu](#) a [samosprávu](#).

Veřejná správa je vykonávána ve [veřejném zájmu](#). Činnost veřejné správy je vázána právem i ústavními zásadami (čl. 2 odst. 3 [české Ústavy](#): "Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon" a čl. 2 odst. 2 [LZPS](#): "Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.")

Vymezení veřejné správy

Existuje několik možných vymezení veřejné správy:

- *materiální pojetí*:
 - pozitivní vymezení – popis správních úkonů a jejich zobecnění metodami [správní vědy](#). Činnosti, při nichž jsou správní orgány vázány správními předpisy, správními akty a za tuto činnost nesou odpovědnost.
 - negativní vymezení – souhrn činností, které nejsou [zákonodárstvím](#) ani [soudnictvím](#) ani vládou.
- *formální pojetí* – činnost institucí označených jako [správní úřady](#) s pravomocí řešit veřejné úkoly, nejsou-li přikázány [parlamentu](#) nebo [soudům](#).

V moderní [demokratické](#) společnosti se vytvořil systém veřejné správy, který má dvě větve, a to větev [samosprávy](#) a větev [státní správy](#). Státní správu vykonávají [státní orgány](#).

Veřejnou správou lze chápat jako:

- správu území, státu, kraje, obce
- správu věcí, ke kterým má veřejnost vlastnická práva
- správu veřejných záležitostí
- správu veřejných financí
- správu užívání veřejných objektů a zařízení

Funkce veřejné správy

- *mocenská* – realizuje svou moc ve státě prostřednictvím právního řádu a působením státního zřízení,
- *ochranná (bezpečnostní)* – povinnost zajistit a organizovat vnitřní a vnější bezpečnost a pořádek státu,
- *organizační* – veřejná správa organizuje záležitosti státní, záležitosti institucí a záležitosti občanů
- *regulační* – prosazování systému založeném na politickém pluralismu, solidaritě a toleranci
- *služba veřejnosti* – činnosti poskytované ve veřejném zájmu.

Rozdělení

Státní správa

Státní správu vykonávají:

- [ústřední orgány státní správy](#) na ústřední úrovni s působností pro celý stát (např. ministerstva, [Úřad pro ochranu osobních údajů](#), [Rada pro rozhlasové a televizní vysílání](#))
- územní orgány státní správy s místní působností (např. okresní správa sociálního zabezpečení, finanční úřady, katastrální úřady)
- ostatní státní orgány (např. státní fondy).
- jiné subjekty oprávněné k výkonu veřejné správy, jimž stát veřejnou moc deleguje nebo propůjčuje (např. [stanice technické kontroly](#), [veřejná stráž](#)).

Z věcného hlediska se rozlišuje státní správa:

- politická resp. všeobecná (např. [krajský úřad](#)).
- odborná resp. specializovaná (např. [finanční úřad](#)).

Výkonnou moc zajišťují ústřední úřady s působností pro celý stát. V čele některých ústředních úřadů stojí ministr, těmito úřady jsou ministerstva.

Samospráva

Samosprávou je výkon veřejné správy (přenesené působnosti) samosprávnými [veřejnoprávními korporacemi](#). Samospráva může být zájmová (profesní) nebo územní. Je to způsob řízení určitého celku, kdy daný subjekt o alespoň některých svých záležitostech rozhoduje sám autonomním způsobem, tedy „spravuje se sám“. Opakem samosprávy je výkon správy (rozhodování o určitých záležitostech) jiným, vnějším subjektem. Výhodou samosprávy je, že je blíže spravovanému subjektu než vnější a centrální řízení, a proto by

měla být při zabezpečování lokálních či zájmově vymezených záležitostí efektivnější a levnější.

Samospráva je způsob řízení určitého celku, kdy daný subjekt o alespoň některých svých záležitostech rozhoduje sám [autonomním](#) způsobem, tedy „spravuje se sám“. Opakem samosprávy je výkon [správy](#) (rozhodování o určitých záležitostech) jiným, vnějším subjektem. Výhodou samosprávy je, že je blíže spravovanému subjektu než vnější a centrální řízení, a proto by měla být při zabezpečování lokálních či zájmově vymezených záležitostí efektivnější a levnější.^[zdroj?] Samosprávu lze členit na územní a zájmovou.

Územní samospráva

Územní samospráva je prostorově vymezený funkční celek, který je nadán právem sám rozhodovat o svých záležitostech. Příkladem územní samosprávy v [České republice](#) jsou [obce](#) jako základní územní samosprávné celky a [kraje](#) jako vyšší územní samosprávné celky. Jejich právo na samosprávu je zakotveno v [Ústavě](#) (hlava první: čl. 8, hlava sedmá: čl. 99–105)^[1] a dále je podrobněji vymezeno zejména v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích,^[2] a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích.^[3] Samosprávné celky vytvářejí vlastní orgány, jejichž prostřednictvím je výkon samosprávy uskutečňován. Územní samospráva může vydávat [podzákoné právní předpisy](#).

Forma rozsáhlé samosprávy, kdy jednotný čili [unitární stát](#) poskytuje určitým územím široké právo na samostatné rozhodování o vlastních záležitostech včetně [zákonodárné](#) kompetence, se označuje jako [autonomie](#). Pokud určité území ve státě je též státem, tak již nejde o územní samosprávu, ale o složený stát čili [federaci](#).

Zájmová samospráva

Právo na samostatné rozhodování o vlastních záležitostech může být svěřeno i subjektům, které spojuje určitý společný zájem. V takovém případě se jedná o zájmovou či profesní samosprávu. Příkladem profesní samosprávy v [České republice](#) mohou být [Česká advokátní komora](#), [Česká komora architektů](#), [Exekutorská komora České republiky](#), [Notářská komora České republiky](#), [Česká lékařská komora](#), [Česká lékárnická komora](#) či [Česká stomatologická komora](#). Za zájmovou samosprávou je považována [školní](#) samospráva, jejímž prostřednictvím se na řízení školy podílejí žáci a jejich rodiče. Na veřejných vysokých školách samosprávu vykonávají členové [akademické obce](#) prostřednictvím jimi voleného [akademického senátu](#) a prostřednictvím dalších akademických orgánů.

<https://cs.wikipedia.org/>